

2021-09-09

Riktlinjer för gatubelysning

**SÄTERS
KOMMUN**

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Dokumentinformation

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinjer för gatubelysning	Riktlinje	Gatubelysning
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Publicering
Samhällsbyggnadsnämnden	Gatuchef	Hemsida
Beslutsinstans	Beslutad	Diarienummer
Samhällsbyggnadsnämnden	2021-09-09	SBN2021/0086

Författningsstöd
-
Revidering
-
Bör revideras senast
2024

Innehåll

1	Allmänt om gatubelysning	4
2	Belysning inom tätort	5
2.1	Gång och cykelvägar	5
2.2	Bostads- och centrumgator	5
2.3	Genomfarts-, samlings- och industrigator.....	5
2.4	Busshållplatser, övergångsställen/passager	5
2.5	Parkering	6
2.6	Torg.....	6
3	Belysning utom tätort.....	6
4	Exploatering	6
5	Befintlig belysning	7
6	Arbetsordning vid förändring av belysning	7
7	Beslutsmandat	8
	Bilaga remissynpunkter	9

1 Allmänt om gatubelysning

Riktlinjer för gatubelysning i Säters kommun är ett styrande dokument som beskriver hur kommunens gator, gång- och cykelvägar (gc-vägar) och övriga allmänna platser ska vara belysta. Syftet med riktlinjerna är även att tydliggöra kommunens ansvar för gatubelysning på det statliga och enskilda vägnätet.

Riktlinjer för gatubelysning är uppdelade i två kategorier, gatubelysning inom tätort och gatubelysning utom tätort. Grundprincipen är att gator och gång- och cykelvägar inom tätort ska vara belysta. Undantag ska göras för vägsträckor utan intilliggande fastigheter där separat belyst gång- och cykelväg finns och där belysning inte krävs av trafiksäkerhetsskäl eller i övrigt påverkar samhällsstrukturen.

För att kommunen ska ansvara för belysning utanför tätort krävs att något av de kriterier under punkten Gatubelysning utanför tätort uppfylls. Kriterierna gäller för såväl statlig-, enskild, kommunal väg eller gc-väg. Undantag kan göras för platser med stor del oskyddade trafikanter eller vid hög trafiksäkerhetsrisk. För statlig väg gäller riktlinjerna endast där Trafikverket inte påtar sig något belysningsansvar.

Den generella inriktningen för kommunens gatubelysning är att det inte ska vara mer ljus än vad som krävs. Kommunen ska eftersträva en så energisnål gatubelysning som möjligt. Vid dimensionering av belysningsanläggningar ska energi- och underhållskostnad beaktas och vägas mot belysningsbehov och utseende. Reducering genom till exempel nattsänkning eller närvarostyrning ska tillämpas i möjligaste mån med avvägning mellan energiåtgång och behov av ljus.

På det enskilda och kommunala vägnätet utanför tätort kan glesare avstånd mellan belysningspunkter tillåtas. Avsteg från de generella ljuskraven kan göras på sträckor där trafiksäkerhetsrisken bedöms vara låg.

Vid de tillfällen det finns behov av förnyelse eller förändring av befintliga belysningsanläggningar är det nödvändigt att kommunens belysningsansvar tydligare klargörs för att en rättvis behandling ska kunna göras vid beslut om förändring av belysningsanläggningen.

Riktlinjerna ska även vara ett stöd vid planering av ny- och ombyggnation av belysningsanläggningar.

2 Belysning inom tätort

Inom detaljplanlagda områden där kommunen är väghållare ska gatubelysning finnas vid:

- gång-och cykelvägar
- bostadsgator och centrumgator
- genomfartsgator, samlingsgator och industrigator
- busshållplatser och övergångsställen/passager
- parkering
- torg

Belysningens form och omfattning ska anpassas efter varje specifik plats förutsättningar.

2.1 Gång och cykelvägar

Grundprincipen är att gång-och cykelvägar ska vara belysta. Undantag kan göras på sträcka eller plats som inte används frekvent och där alternativ väg finns eller där befintlig övrig belysning bedöms tillräcklig.

2.2 Bostads- och centrumgator

Grundprincipen är att bostadsgator och centrumgator ska vara belysta. Undantag kan göras där det inte finns behov av belysning sett till trafiksäkerhet.

2.3 Genomfarts-, samlings- och industrigator

Grundprincipen är att genomfarts-, samlings- och industrigator ska vara belysta. Belysningspunkter ska dock minimeras där det samtidigt parallellt finns gång- och cykelväg eller annan gata med belysning. Belysningsbehovet ska bedömas efter trafikförhållande och samhällsstruktur.

2.4 Busshållplatser, övergångsställen/passager

Grundprincipen är att busshållplatser och övergångsställen/passager ska vara belysta. På platser med specifikt behov av belysning av säkerhets- och trygghetsskäl ska i möjligaste mån behovet tillgodoses genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gång och cykelvägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser. Det är viktigt att belysningen anpassas så att inte en känsla av otrygghet skapas vid förstärkning av belysning.

2.5 Parkering

Belysning av parkeringsplatser ska i möjligaste mån ske genom anpassning av befintlig belysning utmed gator och gång och cykelvägar. Om detta inte är möjligt ska belysningen förstärkas på dessa platser. Det är viktigt att belysningen anpassas så att inte en känsla av otrygghet skapas vid förstärkning av belysning.

2.6 Torg

Belysning på torg, eller allmänna ytor att jämföra med torg, ska förutom att vara funktionell även ge en ökad kvalitet på utomhusmiljön. Det är viktigt att belysningen anpassas så att inte känsla av otrygghet skapas vid förstärkning av belysning.

3 Belysning utom tätort

Där kommunen inte är huvudman för gator, vägar och gång- och cykelvägar kan kommunen vara ansvarig för gatubelysning enligt följande kriterier:

- Små orter (enligt SCB) alternativt bykärnor.
- Busshållplats med permanent påstigningsplats för skolbarn.
- Gång- och cykelväg som regelbundet används till och från skola och större arbetsplatser.
- Markerade övergångsställen eller platser där oskyddade trafikanter ofta korsar körbana.
- Korsningar med hög trafikbelastning och olycksrisk.
- Särskilda anläggningar av allmän karaktär

I övriga områden ska det vara enskilt eller statligt huvudmannaskap för gatubelysningsanläggningar.

4 Exploatering

För områden med kommunalt huvudmannaskap för gatubelysning bekostar projektet belysning som en del i exploateringskostnaden. Efter godkänd besiktning övertar förvaltande organisation belysningsanläggningen och svarar för framtida drift, underhåll och förnyelse. Förvaltande organisation äskar därefter volymförändringmedel i budgetprocess.

För områden med enskilt huvudmannaskap för gatubelysning bekostar exploitören gatubelysning och svarar för framtida drift, underhåll och förnyelse.

5 Befintlig belysning

För befintlig belysning ska anpassning till ovanstående riktlinjer ske successivt.

Anläggning som avses att tas ur kommunal drift kan överlåtas via överlåtelseavtal till samfällighetsförening eller annan belysningsförening. Innan överlåtelse sker ska anläggningen besiktas gällande elsäkerhet och stolpkvalitet. Brister ska åtgärdas och anläggningen ombesiktigas före överlämnandet.

Om belysningsanläggningen är sambyggd med elnätsägare måste avstämning ske innan dialog med förening.

Innan beslut om förändring (överlåtelse) ska dialog ske med förening alternativt boende längs aktuell vägsträcka.

6 Arbetsordning vid förändring av belysning

Förändring av belysningsanläggningar bör grundas på följande prioriteringsordning.

1. Anläggningar som är i stort behov av förnyelse alternativt är planerade för byte av armaturer
2. Anläggningar som ligger i anslutning till punkt 1
3. Anläggningar där samordning kan ske med andra projekt
4. Övriga anläggningar som berörs av riktlinjerna

Vid avveckling/förändring av belysning så ska följande steg följas

1. Bedömning av berörda ljuspunkter sett till gällande riktlinjer
2. Konsekvensanalys (hur påverkar förändringen)
3. Dialog med berörda parter om det rör mer än enstaka belysningspunkter
4. Erbjudande att ta över anläggningen efter godkänd besiktning och eventuell avstämning med elnätsägare

7 Beslutsmandat

Beslutande nämnd i frågor som rör kommunal belysning är
Samhällsbyggnadsnämnden. Nedanstående delegation ska gälla vid
avveckling/överlämning av anläggning.

Verkställande part enligt beslutad riktlinje	Avveckling/Överlämning
Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott	Över 10 belysningspunkter eller där belysningen avvecklas helt
Gatuenheten	Upp till 10 belysningspunkter

Bilaga remissynpunkter

Som en del i arbetet med att ta fram riktlinjer för gatubelysning har en remissversion tagits fram och skickats ut till nämnderna i Säters kommun. Nedan ses en förteckning över inkomna svar samt vilka revideringar de föranlett. Remissvaren i sin helhet finns diarieförda hos samhällsbyggnadssektorn.

Remissinstans	Synpunkt	Hantering
Barn- och utbildningsnämnden	Arbetsutskottet ställer sig bakom riktlinjer för gatubelysning och betonar vikten av belysning för säker skolväg.	Riktlinjerna har ett tydligt fokus på gående och cyklister samt säker skolväg. Synpunkten noteras.
Kulturnämnden	Kulturnämndens presidium har inget att erinra	Synpunkten noteras